

Джеръм К. Джеръм

Вечнозелените растения

Колко незначителни и неприветливи изглеждат те в благоуханната пролет, когато кокиченцата и минзухарите обличат изящните си дрешки и изпъстрят земята с бяло, лилаво и жълто, когато листните пъпки разварят пеленки и от всеки клон надничат с бляскави очички към събуждащия се свят, протягат жадно меки като кадифе малки листенца към приближаващата радост в живота им. А те стоят настрана, студени и безучастни към трепетното вълнение и радост, пулсиращи наоколо им.

В горещото щедро лято, когато целият растителен свят надява най-пищната си зелена премяна, когато розите се вият нагоре по портика и високата до кръста трева се полюлява из ливадите, а полята пъстрят от цветя – те изглеждат по-незначителни и неприветливи от всякога, изглеждат мръсни, стари и износени в избелелите си зимни дрехи.

В спокойните и тихи дни на есента, когато дърветата, подобно на някакви не вече съвсем млади дами, търсят да скрият белезите на старостта под пищни, ярки одежди в златно, кафяво и пурпурно, когато зърното жълтее в полето и начервелите плодове висят на кичури от натежалите клони, когато гористите възвишения, прострели се над долината като листна дъга, се обагрят с хиляди нюанси – ах, наистина колко невзрачен и неприветлив вид имат те!

Цялата красота и величие на отмиращата природа се е събрала около тях. А те изглеждат толкова не на място сред този блясък, в своята мрачна, тъмнозелена одежда; като бедни роднини на угощение при богати. Да, наистина колко окаян вид имат тези вежди, стари зелени дрешки. Колко много слънца са ги пърлили и нали са им единствени, одърпали са се, горките, изтъркали са се!

Но когато дойде злата зима, когато цветята умрат и изтлеят, живеят плет оголее и дърветата прострат безлистни клони към оловното небе, когато птиците се смълчат, полето стане кафяво и асмата се вкопчи със сухите си мършави ръце в зида до нея, единствени те остават непроменени, единствени те остават да зеленееят в гората, единствени те от целия растителен свят остават смело да посрещнат свирепите студове и виелици.

Те не са красиви, но са силни, устойчиви, несломими – вечно едни и същи по всяко време, през всички сезони, вечнозелени. Пролетта не може да ги освежи и разкраси, лятото не може да ги обгори, есента не може да ги попари, зимата не може да ги погуби.

На света има и такива вечнозелени хора, вечнозелени мъже и жени, не много, но все пак има. Те не блестят външно, не са умели и изкусни, не са привлекателни. (Природата е един много старомоден продавач,

никога не излага най-хубавата си стока на витрината.) Те са съдържани, търпеливи и силни хора; по-силни са от света, по-силни са от живота и смъртта, по-силни от съдбата. Бурите на живота ги връхлитат, дъждовете безмилостно ги шибат, свирепите студове се мъчат да ги сковат; но бурите, дъждовете и студовете отминават, а те остават зелени, прави, непоклатими. Те обичат топлите слънчеви лъчи на живота, насладите и радостите, които той носи, но и тях посрещат по обичайния си съдържан начин. Нещастieto не може да ги превие, мъката и страданието не изписват израз на отчаяние по лицата им – можеш да ги видиш само да стиснат зъби, и толкова. Нашето благополучие не прави приятелството им по-голямо, нашето злополучие не убива тяхната обич.

Нека се хванем здраво за тези мъже и жени; нека ги привлечем към нас със стоманени куки; нека се вкопчим в тях, както се вкопчваме о скалата в разбушваното море. Ние не ги ценим много в лятото на живота си. Те не ни ласкаят и не ни превъзнасят. Не винаги са съгласни с нас. Не винаги са блестящи компаньони. Не са добри оратори и което е още по-добре, не те слушат в захлас, когато ти вземеш да ораторствуваш. Те са свити и непохватни и понякога нетактични. Не се отличават с нищо и не блещят сред приятелите ни в обществото. Не умеят да се обличат добре, по модата. Облеклото им обикновено е скромно и делнично. Ако се случи да ги срещнем пред клуба, надяваме се да не ни видят. Те не са от този вид хора, които държим шумно да поздравяваме на обществени места. И едва в дните на нужда ги опознаваме и се научаваме да ги обичаме. Едва когато дойде зимата, птиците разбират колко мъдро са постъпили, че са си построили гнездата си на вечнозелените дървета.

В пролетта на нашия живот, в нашата младост, ние отминаваме с презрение и подигравка тези безинтересни, невзрачни вечнозелени растения и като глупави деца, които нямат нищо друго в главата си освен очи, протягаме ръце и плачем за красивите пъстри цветя. Ще направим градинката на нашия живот такова очарователно и приказно кътче, че всеки, които мине край нея, ще ни завижда! В нея ще растат само кремове и рози. Колко красива ще бъде тя под трепкащите лъчи на лятното слънце, под ласкавия повей на западния бриз!

И как ще се свиваме и треперим в нея, когато зашиба дъждът и завее студеният източен вятър!

Ах, вие, лекомислени млади момичета, с красиви главици, пълни с неблагоприятие, колко пъти трябва да ви се напомня, че не винаги най-излиятелните и най-любвеобилни любими са най-подходящият материал за добър съпруг. Възлюбленият, който въздиша горещо като пещ,

няма да въздиша вечно така. Защото пещта ще изгасне и той ще се превърне в един вечно ругаещ ревнив за честта си свадлив Панталоне (Панталоне – герой-маска от италианската Комедия дел арте. – Б. пр.). Удобен ли ще бъде за носене? Няма да можете да го смените, ако не ви приляга, няма да можете да го пратите обратно за преправяне; няма да можете да го отпуснете, ако ви е много тесен, нито да го стесните, ако ви е много широк, нито пък да го захвърлите, когато ви стане студено, и да се загърнете в нещо по-топло.

Такъв, какъвто си го изберете, такъв ще си го носите цял живот – при всякакви промени, през всички сезони.

Да, той изглежда толкова красив сега – прекрасен десен, стига цветовете да са трайни и да не избелеят, – толкова мек на пипане и толкова топъл. Дали ще устои на световните бури? Дали ще издържи на житейските несгоди?

Той изглежда толкова мъжествен и смел. Косата му се къдри така божествено. Облича се тъй добре (интересно дали сметката му с шивача е уредена?). Целува ръката ви тъй галантно. Нарича ви с такива гальовни имена. Ръката му така крепко обгръща раменете ви. Красивите му очи преливат от нежност, когато срещнат вашите. Но дали ще целува ръката ви, когато тя остарее и се сбръчка? Дали ще ви нарича с гальовни имена, когато бебето се разплаче през нощта и вие не можете да го усмириете, или ще се редува с вас, за да можете и вие да се отморите? Дали ръката му ще ви обгръща така крепко и в дните на страдания и грижи? Дали очите му ще срещат с нежност вече помътнелия ви поглед?

А вие, младежи, вие, глупави младежи, каква съпруга се надявате да намерите в празноглавата кокетка, по която лудеете и заради която си скубете косите? Да, тя е много красива и се облича с такъв изтънчен вкус (нали на това посвещава цялото си сърце, ум и душа, нали никакъв друг земен или небесен проблем не занимава мислите ѝ); тя е толкова мила, забавна и чаровна; и ще продължи да се облича тъй изискано и след като се ожените за нея, а може би още повече и от преди.

Но вие няма да имате полза от това. Десетки съпрузи ще се очароват и омайват от нея, но вие няма да сте сред тях. Вие ще ръководите представлението, ще плащате разноските и ще вършите цялата работа. А изпълнителката на представлението ще се усмихва и ще очарова тълпата от зрители. Те ще впиват очи в нея, ще ѝ се възхищават, ще разговарят с нея, ще флиртуват. А вие ще имате възможността да се чувствувате като благодетел на своите събрата и сестри – и повече на събратята си, – нали ще им устройвате това прекрасно забавление безплатно. И от

всички най-малко ще се забавлявате вие.

За вас няма да има дял от тази красота. За вас ще има само уморено лице, потъмнели, лишени от блясък очи и разрошена, с прораснали корени коса. Вие няма да се любувате на изящните дрехи, а на мръсни, раздърпани рокли и провлечени пеньоари, каквито дори готвачката ви би се срамувала да носи. Вас няма да ви даряват с очарователни усмивки, за вас ще останат само главоболието, оплакванията и лошото настроение, мълчанието и цупенето, умората, изтощението и раздражението, които са толкова голямо облекчение след непосилните усилия цял ден да бъдеш приятна.

И кой според вас ще бъде по-добър другар в живота – този, който блести и очарова обществото, или онзи, който разведрява всекидневната стая, този, който е очарователен отвън, или онзи, който е очарователен отвътре? Не, не блестящите и заслепителни мъже и жени, а простосърдечните, скромните са най-добрата компания по пътя на Живота. Мъжете и жените, които само ще се засмеят, докато отварят чадъра си, когато дъждът ги настигне, и ще крачат весело сред калта и камънаците – другарите, които уверено ще ни подадат ръка, когато се стъмни, и ще ни вдъхнат сили, когато вземем да отпадаме – вечнозелените мъже и жени, които подобно на смърчовите изглеждат най-свежи и бодри, когато задуха най-смразяващият вятър – устойчивите, несломимите мъже и жени.

Какво изключително качество е това. Това е всъщност разликата между кучето и овцата, между човека и стридата.

Днес един от редките примери за смелост и издръжливост е булдогът, но за съжаление и той е вече на изчезване! Какво великолепно куче! Мрачен, безмълвен, непоколебим; страшен, когато е осъзнал ясно поставената пред него задача, и толкова необикновено кротък и смирен, когато се отнася до неговата собствена личност.

Той е най-благородното и най-добродушното от всички кучета. Макар че външно не изглежда такъв. Онзи, който не го познава, трудно може да открие от пръв поглед благия му характер.

За пръв път имах случай да опозная това благоденно животно преди много години, когато с един мой приятел сирак, на име Джордж, отидохме да гостуваме на едно познато семейство в провинцията. Една вечер, когато се прибирахме късно от някаква вечеринка, цялото семейство вече си беше легнало. Бяха оставили обаче лампата в стаята ни да свети и ние влязохме, седнахме и започнахме да си събуваме обувките.

И изведнъж на килимчето пред камината забелязахме един булдог.

Куче с по-строго и свирепо изражение, куче (това се разбираше още от пръв поглед) по-безразлично към всякакви човеколюбиви и благородни чувства не бях виждал. И Джордж беше съвсем прав, като отбеляза, че то повече приличало на езически идол, отколкото на весело, английско куче.

То сякаш ни беше очаквало, изправи се, поздрави ни с някаква страховита озъбена усмивка и застана между нас и вратата.

Ние му се усмигнахме в отговор със сладникава, омиловителна усмивка. И му казахме: „О, добро куче!“ – и го попитахме, но с тон, който подсказваше, че отговорът в никакъв случай не може да бъде отрицателен, дали не е „един приятен стар симпатията“. В действителност съвсем не мислехме така. Имахме си свое лично мнение за него, и то далеч не беше благоприятно. Но не го изразихме, защото за нищо на света не желяехме да го наскърбим. Той беше дошъл да ни посети, беше наш гост, така да се каже, и ние като двама добре възпитани младежи не биваше дори и с намек да му даваме да разбере, че не е желан и по този начин да го поставим в неловко положение.

Мисля, че успяхме. Булдогът се държеше изключително свободно и непринудено, далеч по-свободно и непринудено от нас двамата – сякаш ние бяхме гостите, а той домакинят. Ласкателните ни забележки почти не му направиха впечатление, защото цялото му внимание беше съсредоточено към краката на Джордж. Джордж по онова време, спомням си добре, много се гордееше със своите крака. Аз самият не виждах нищо особено в тях, за да оправдая тщеславието на приятеля си. Груби, тромави крака, така поне ги виждах аз. Но булдогът, би било несправедливо да не отбележа, направо се очарова от тях. Той взе да ги обикаля и да ги изследва смяяно; като познавач, който най-после е намерил идеала си. След като привърши огледа, той съвсем определено се усмигна.

Джордж, който в ония дни още беше скромен и стеснителен младеж, се изчерви и качи краката си на стола. Но булдогът явно прояви желание да ги последва, затова Джордж се прехвърли на масата, приклекна и взе да потрива колена.

Като разбра, че не е в състояние да достигне краката на Джордж, кучето реши да се утеши с моите. Но аз също се качих на масата и седнах до Джордж.

Да клечиш с присвити пред себе си крака продължително време върху малка неустойчива еднокрака масичка, е истинско изтезание, особено ако не си свикнал. Неудобното ни положение ни измъчваше еднакво остро и Джордж, и мене. Не искахме да викаме за помощ, защото

сяхме да разбудим цялата фамилия. А каквито бяхме честолюбиви тогава, повече се страхувахме от комичното положение, в което щяха да ни заварят, отколкото от недружелюбния поглед на неканения гост.

Седяхме така в мълчание около половин час – ние на масичката, а кучето на съседния стол, вторачило укоризнено очи в нас. И при най-малкото помръдване от наша страна то решаваше, че се каним да слезем, и изпаднаше в лудешки възторг.

След като изтече половиният час, с Джордж направихме кратко съобщение – би ли било разумно да „рисуваме“.

– Не, в никакъв случай – рече Джордж. – Не бива да смесваме безразсъдната смелост с храбростта. Храбростта – продължи той (Джордж имаше голяма слабост към максими) – е плод на мъдрата зряла възраст, а безразсъдната смелост – на безумието на младостта.

Той каза още, че да слезем от масичката, докато кучето се намира в стаята, означавало да се причислим към втората категория, затова се отказахме и продължихме да седим.

Седяхме така близо час и на края на този час станахме тъй нехайни за живота си и толкова глухи към гласа на разума, че „рисувахме“. Метнахме покривката на масата върху главата на предполагаемия ни убиец, втурнахме се към вратата и избягахме.

На следващата сутрин изказахме недоволство пред стопанката, задето така лекомислено беше оставила този див звяр да се скита свободно из къщата, и ѝ разказахме накратко, макар и не съвсем достоверно историята.

И вместо да се разтревожи и изкаже съчувствието си, както ние очаквахме, старата дама седна в креслото си и избухна в смях.

– Кой? Старият Бузър ли? – възкликна тя. – Изплашихте се от стария Бузър? И таз хубава, та той на мравката път прави. В устата му няма ни един зъб, затова го храним с лъжичка, а малкото ни коте така го тормози, горкия, че понякога дори не му се живее. Предполагам, че е искал да го погалите, той е свикнал да го галят.

Ето какъв беше звярът, който ни държа боси на масичката повече от час в студената нощ!

По-отблизо можах да опозная нрава на тази порода кучета, когато някакъв приятел на чичо ми му подари булдог – млад и як булдог. Кучето било великолепно, казал приятелят, имало нужда само малко да се пообучи, не било обучено както трябва. Моят чичо нищо не разбираше от обучаване на кучета, но работата му се сторила лесна и проста, затова благодарил на приятеля си, завързал около врата на трофея си едно

въженце и го отвел в къщи.

– Нима ще трябва да живея в една къща с това чудовище, – попита възмутено леля ми, като влезе в салона един час след пристигането на кучето, последвана от самото четириногло, което пристъпяше подире ѝ с глупашки самодоволен израз.

– Чудовище ли? – възкликна изумено чичо ми. – Наричаш чудовище това великолепно куче? Баща му миналата година е получил почетна награда на изложбата в „Аквариум“.

– Добре, добре, но мога да ти кажа още отсега, че неговият син няма да получи никаква почетна награда от съседите ни – възрази остро леля ми. – Той току-що доуби котката на мисиз Макслейнджър, ако те интересува да знаеш с какво се занимаваше. Хубава кавга ще произлезе от това!

– Не можем ли да го потулим? – рече вуйчо.

– Да го потулим ли? – сопна му се леля. – Ако беше чул врявата, нямаше да седиш тук и да говориш глупости. И ако искаш да чуеш моя съвет – додаде тя, – ще се заемеш с „обучението“ или каквото там трябваше да се прави с това куче, преди да е отнело и някой човешки живот.

Чичо ми беше много зает през следващите един-два дни и не можеше да отдели никакво време за кучето, затова нареди да го пазим заключено в къщата.

Ах, какъв зор видяхме с това куче! Не че животното беше злонравно. Напротив, беше само много добросъвестно и изпълняваше дълга си. Недостатъкът му се състоеше в това, че беше прекалено трудолюбиво и искаше да свърши колкото може повече работа. А представата му за дълг и отговорност беше напълно погрешна. То си мислеше, че са го довели в къщата, за да не допусне нито една жива душа да припари до нея или пък ако някоя е успяла по някаква случайност да се вмъкне вътре, да не ѝ позволи никога вече да излезе.

Ние се мъчихме да му внушим да не се вживява така в задълженията си, но напразно. Това схващане се беше загнездило дълбоко в съзнанието му и нищо не беше в състояние да го отклони от изпълнението на дълга, което на нас ни се струваше излишно престараване.

Булдогът успя така да наплаши всички доставчици, че те накрая отказаха да влизат в двора. Стоките, които носеха, хвърляха през оградата в предната градина, а ние отивахме и си вземахме оттам каквото ни трябва.

– Изтичай в градината – казваше ми леля (по онова време живеех при тях) – и виж дали няма да намериш някъде там захар. Струва ми се,

че видях един пакет под големия розов храст. Ако не намериш, най-добре прескочи до Джоунз и поръчай.

А на въпросите не готвачката какво да приготви за обед, леля ми отвръщаше:

– Ох, и аз вече не зная, Джейн. Какво имаме? Дали да не вземеш малко котлети от градината или онова парче за печене, което зърнах на моравата?

На втория ден следобед дойдоха водопроводчици, за да оправят някаква дребна повреда на кухненския бойлер. Кучето, което в това време беше заето да прогонва раздавача, не забеляза тяхното идване, затова, когато слезе долу в кухнята и ги свари там, остана поразено и явно стовари вината за това върху себе си. Но така или иначе те се бяха вече вмъкнали благодарение на неговото нехайство, и сега дългът му повеляваше в никакъв случай да не ги пусне да се измъкнат.

Водопроводчиците бяха трима (за една водопроводна работа, макар и най-малката, винаги са нужни трима водопроводчици: първият идва, за да съобщи, че вторият ще дойде скоро, вторият идва, за да каже, че не може да остане, а третият пък идва да попита дали първият е идвал); и това предано безмълвно животно, булдогът, ги държа затворени в кухнята – представете си какво означава да държите водопроводчици в някоя къща по-дълго, отколкото е необходимо! – цели пет часа, докато вуйчо ми се прибра; сметката гласеше: „Аз и двамата работници, бяхме ангажирани за шест часа, за Поправка на кранчето на бойлера – 18 шилинга; материали – 2 пенса; всичко 18 шилинга и два пенса.“

Готвачката булдогът намрази още от пръв поглед. И не можеше човек да го укорява за това. Тя беше намусена, неприветлива стара жена, която и ние не обичахме особено. Но когато се стигна, дотам, че той изобщо престана да й позволява да влиза в кухнята и да си върши работата и леля ми и чичо ми трябваше сами да си готвят обедите и вечерите с помощта на домашната прислужничка – желаещо да обслужи момиче, но неопитно в тази област, – всички единодушно решихме, че горката стара жена е обект на жестоко преследване.

Най-после чичо ми реши, че „обучението“ на кучето не бива повече да се отлага и отиде при най-близкия си съсед, който винаги се хвалеше, че бил голям специалист по спортните въпроси, да се посъветва с какво да започне.

– О, няма по-проста работа от обучаването на булдог – рекъл съседът засмяно. – Иска се само търпение и настойчивост.

– В такъв случай работата наистина ще е проста – отвърнал чичо. –

Едва ли ще е нужно повече търпение от това да живееш в една къща с кучето, преди да е било обучено. Как да започна?

– Ще ти кажа – рекъл съседът. – Вкарваш го в една стая, в която да няма много мебели, затваряш вратата и я заключваш.

– Аха, разбирам – казал чичо ми.

– После го слагаш на пода по средата на стаята, коленичиш пред него и започваш да го дразниш.

– Охо!

– Да, и продължаваш да го дразниш, докато се разяри напълно.

– Което, доколкото познавам кучето, няма да ми отнеме много време – забелязал чичо ми съвсем сериозно.

– Толкова по-добре. В момента, в който то се разяри, ще се нахвърли върху тебе.

Чичо ми се съгласил, че това е напълно допустимо.

– Ще се хвърли към шията ти – продължил съседът – и точно в този момент трябва да си много внимателен. Докато се хвърля към тебе, но преди още да те е докоснало, ти трябва да му удариш един в мутрата и да го нокаутираш.

– Да, разбирам какво имаш пред вид.

– Разбираш, нали? Е, добре, в следващия миг, след като си го нокаутирал, то ще скочи и ще се хвърли отново. И ти отново трябва да го нокаутираш. Ще караш така, докато животното капне от умора и се усмири. Усмириш ли го веднъж – работата е свършена. То вече няма да е куче, а агне.

– И ти смяташ, че това е най-добрият начин? – попитал чичо ми, ставайки от стола.

– Разбира се – отвърнал съседът. – И винаги е резултатен.

– О, не се съмнявам ни най-малко – рекъл чичо ми, – но ми мина през ума, че като знаеш цаката на всички тия неща, може би ще поискаш да дойдеш и да се заемеш сам с усмиряването на кучето, а? Ще ти дам една стая само за тебе и ще се погрижа никой да не я доближава и да те безпокои. И ако – продължил чичо ми с типичното си добродушие, с което се отнасяше към хората, – ако по някаква случайност пропуснеш да удариш кучето в критичния момент или пък ако ти капнеш от умора и се усмириш пръв вместо него, аз с удоволствие ще поема на свой гръб тежестта на погребалните разноски; познаваш ме добре, така че можеш да бъдеш напълно сигурен, че всичко ще бъде направено с много вкус и мярка.

И си излязъл.

Следващия човек към когото се обърна за съвет беше месарят. Той се съгласи, че методът с „боксовия мач“ е истинска лудост, особено когато става въпрос за един възрастен, страдащ от задух семеен човек като чичо ми. Той от своя страна препоръча кучето да се подложи на систематична тренировка на открито, под строгото наблюдение и контрол на чичо ми.

– Ще си набавите един доста дълъг синджир – каза месарят – и всяка вечер ще го изреждате на едно здраво тичане. И никога не го оставяйте да ви се изплъзне. То трябва да чувствава силата ви. Прибирайте го в къщи капнало от умора. Придържате ли се към това, ама редовно, то ще стане по-кратко и от бебе.

– Хм, струва ми се, че от цялата тази работа аз ще се обуча повече от него – промърмори вуйчо ми, благодари на месаря и излезе от магазина. – И все пак ще трябва да направя нещо. Защо ми трябваше изобщо да го вземам това проклето куче?

И всяка вечер чичо ми завързваше добросъвестно дългата верига на нещастното куче и го извличаше от щастливия му дом с намерението да го накара да „капне от умора“; и всяка вечер кучето се връщаше свежо като кукуряк, а чичо ми след него се задъхваше от умора и още от вратата молеше за чашка коняк.

Горкият ми чичо по-късно все повтаряше, че не бил предполагал, че човек може да изживее такива вълнуващи и неспокойни моменти в този прозаичен деветнадесети век, каквито той бил изживял, обучавайки кучето.

Стремителен бяг по свежото поле, когато кучето се мъчи да улови някаква лястовица, а чичо ми, неспособен да го удържи, го следва на другия край на синджира.

Весели шегички из ливадите, когато кучето иска да убие една крава, а кравата иска да убие кучето и двамата се гонят около чичо ми в стремежа си да се убият взаимно.

Приятен разговор с възрастните дами и изведнъж кучето омотава синджира около краката им и ги поваля и чичо ми трябва да седне на пътя до тях и да ги отмотае, за да могат да се изправят отново.

И най-после един ден идва катастрофата. Събота следобед. Кучето както обикновено обучава чичо ми. Плашливи деца играят на пътя, виждат кучето, изпищяват и побягват. Палавото младо куче мисля, че те си играят, изтръгва веригата от ръката на чичо ми и хуква след тях. Чичо хуква след кучето, като го ругае най-безмилостно. Грижовният баша вижда от градинката любимите деца, подгонени от побеснялото куче, и

хуква след чичо, като го ругае най-безмилостно. Хора излизат на праговете и крещат: „Какво безобразие!“ И хвърлят разни неща по кучето. Но разните неща не удрят кучето, а удрят чичо и освен чичо удрят и грижовния баща. И пада голямо тичане през цялото село, нагоре по хълма, после през моста и оттам през полето – миля и половина без прекъсване. Децата падат изтощени, кучето рипа весело отгоре им, децата припадат от страх. Грижовният баща и чичо пристигат едновременно, останали без дъх.

– Защо не си извикахте кучето, проклето старче?

– Защото му забравих името, стари глупако!

Грижовният баща обвинява чичо, че е насъскал кучето, чичо, възмутен, наругава грижовния баща; вбесен, грижовният баща се нахвърля върху чичо, чичо се отбранява с чадъра; вярното куче се притичва на помощ на чичо и здравата захапва грижовния баща. Пристига полицията. Кучето напада полицията. Чичо и грижовният баща са арестувани. Чичо е глобен пет лири; загдето държи такова свирепо куче на свобода. Чичо е глобен пет лири за физическо насилие над грижовния баща. Чичо е глобен пет лири за физическо насилие над полицията!

Скоро след това чичо ми се отърва от булдога. Но не го хвърли на вятъра. Поднесе го като сватбен подарък на един свой близък роднина.

По повод на тази случка с булдога леля пък ми разправи друга една още по-злополучна, която самата тя е преживяла. Можете съвсем спокойно да вярвате на нейната история, докато я четете, защото не съм я измислил аз, а ми я разправи самата тя, а тя ненавижда лъжата. Можете също така да разправяте тази история на непросветените със съзнание, че ги учите на истина и им правите добро. Тази същата история се разказва във всички неделни училища в окръга и от нея се черпи поука. Това е една история, която и малко дете може да повярва.

Това се случило в дните на кринолина. Леля ми, която тогава живеела в малък провинциален град, излязла една сутрин да пазарува и се спряла на главната улица да си поговори с една приятелка, някоя си мисиз Гъмюърди, жената на лекаря. Тя (леля ми) била с нов кринолин, който, нека употребя нейния израз, „много ѝ отивал“. Той бил един изключителен обемист кринолин и корав като телена ограда, но най-важното – с много красива кройка.

Те стоели пред манифактурата на Дженкинз; леля ми предполага, че той – кринолинът – се е закачил в нещо, така че между земята и него е останал отвор. Може и тъй да е било, във всеки случай някакъв огромен и як булдог, който се мотаел около тях, докато те си говорели,

успял по някакъв начин да се напъха под кринолина на леля ми и фактически по този начин се самоарестувал, ако мога така да се изразя.

Като се намерило изведнъж в тази тъмна и мрачна кухня, кучето естествено се изплашило и започнало да прави отчаяни опити да се измъкне. Но накъдето и да се спуснело, му се изпречвал кринолинът. И докато беснеело насам-натам, влачело и кринолина със себе си, а с кринолина, разбира се, и моята леля.

Но никой не можел да предположи каква точно била истината. Леля ми самата не разбрала какво се е случило. Никой не бил видял кучето да пропълзва под кринолина. Хората видели само как една сериозна и крайно благоприлична дама, на средна възраст изведнъж, без всякаква видима причина, хвърлила чадъра си на пътя и хукнала нагоре по главната улица със скорост десет мили в час, профучала по единия тротоар с риск на живота си, после пак тичешком се върнала по другия, нахлула заднишком като някакъв разярен рак в една зарзаватчийница, обиколила три пъти магазина, прекатурила всичката стока, която имало вътре, изхвъркнала от магазина на верев и съборила един пощаджия, хукнала пак по улицата, завъртяла се два пъти около себе си, поспряла за миг нерешително на бордюра и се понесла отново по нанагорнището, като през цялото време крещяла колкото й глас държи някой да я спре.

Разбира се, всички помислили, че е полудяла. Хората побягнали от нея като от плява, подгонена от вятър. За по-малко от пет секунди главната улица се превърнала в пустиня. Гражданите се изпокрили в магазините и къщите си и залостили вратите. Няколко смелчаци изтичали навън, грабнали малките деца от улицата и сред одобрителните възгласи ги пренесли на безопасно място. Каруцари и кочияши изоставили каруци и екипажи и се покатерили по уличните фенери.

Как е щяла да завърши цялата история, ако е продължила още малко – дали са щели да застрелят леля ми, или да пуснат срещу нея противопожарната кола, – трудно може да се каже, като се има пред, вид ужасът, който бил обзел тълпата. За щастие леля ми се изтощила от тичането, краката й се подкосили, тя с отчаян вик се отпуснала и седнала върху кучето – и в тихия провинциален град отново се възцарило спокойствие.

КРАЙ

© 1970 Красимира Тодорова, превод от английски

Jerome K. Jerome
Evergreens, 1891

Сканиране, разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация

Джером К. Джером

Празни мисли на един празен човек

Избрани разкази

Издавателство „Народна култура“, София, 1970

Съставителство и превод от английски: Красимира Тодорова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7350>]